

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу аспіранта кафедри епізоотології і мікробіології
Державного біотехнологічного університету

ЧУПРИНИ Миколи Івановича

на тему **«Вторинні дерматофітози собак (маласезіоз, альтернаріоз):
епізоотологія, диференційна діагностика, особливості лікування
асоційованих форм мікозів»**, поданої на здобуття освітньо-наукового
ступеня доктора філософії в галузі знань 21 Ветеринарна медицина за
спеціальністю 211 Ветеринарна медицина.

Актуальність теми дисертації. Сучасна ветеринарна медицина стикається з появою нових форм інфекційних хвороб, в тому числі пов'язаних з тими, що викликаються грибами і мають асоційований перебіг. Більшість видів грибів є коменсалами та непатогенними для людини чи тварин. Однак, кілька видів родів *Alternaria*, *Aspergillus*, *Trichophyton* та *Microsporum* є поширеними причинами захворювань дерми та волосяного покриву. Важливість цієї проблеми полягає у складності діагностики та терапії асоційованих інфекцій, в тому числі дерматофітій.

Отже, проведення досліджень, спрямованих на поглиблене вивчення методів діагностики та розробки ефективної терапії асоційованих дерматофітій, є своєчасним, а отримані результати мають важливе значення для вдосконалення сучасних методик у ветеринарній практиці.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Отримані в дисертаційному дослідженні матеріали є складовою частиною наукової роботи, що виконується в Державному біотехнологічному університеті в межах ініціативної теми «Діагностика, лікування, профілактика та заходи боротьби з інфекційними хворобами тварин» (номер державної реєстрації 0121U110359, 2021–2030 рр.).

Наукова новизна роботи. Наукова новизна одержаних результатів полягає у вивченні ряду характеристик асоційованих форм дерматомікозів собак, викликаних грибами родів *Malassezia* і *Alternaria*, а саме: встановлено епізоотологічні особливості (поширеність, породна, статева, вікова та сезонна схильність) до захворювання; описано покрокову диференційну діагностику цієї патології, а також обґрунтовано та запропоновано схеми терапії асоційованих форм дерматомікозів у собак, та їх терапевтичної ефективності і безпечності.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дослідження необхідні для розуміння особливостей клінічного перебігу асоційованих форм дерматомікозів у собак. Вивчення епізоотологічних особливостей дерматомікозів у собак та запропоновані алгоритм диференційної діагностики

і схеми терапії можуть слугувати науково-практичною базою для подальших досліджень у сфері ветеринарної мікології та дерматології. Спосіб виділення грибка *Malassezia* є доступним для використання в умовах ветеринарних клінік, або під час проведення практичних занять у вищих навчальних закладах. Комплексна система лікувальних заходів за асоційованих форм дерматофітозів підвищить ефективність терапії та запобігатиме рецидивам захворювання.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація Чуприна М.І. написана українською мовою і відповідає вимогам МОН України щодо дисертацій на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії. Назва дисертації відповідає її змісту. Робота складається зі вступу, огляду літератури, розділу «Матеріал і методи досліджень», розділу «Результати власних досліджень», аналізу та узагальнення результатів досліджень, висновків, пропозицій, списку використаних джерел і додатків.

Розділ «Результати власних досліджень» містить 4 підрозділи, у яких послідовно висвітлено: методи диференційної діагностики асоційованих дерматофітій (розділ 3.1), епізоотологічні особливості асоційованих форм мікозів (розділ 3.2), лікування собак, хворих на асоційовану форму мікозу (розділ 3.3) та терапію собак, хворих на маласезіозний отит (розділ 3.4). Основний текст дисертації викладено на 141 сторінці комп'ютерного тексту, ілюстровано 20 таблицями та 5 рисунками. Список використаних джерел містить 156 найменувань, у тому числі 138 – зарубіжних публікацій.

Повнота викладених наукових досліджень в опублікованих працях. За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 7 наукових праць у виданнях, що належать до переліку фахових наукових видань України; автор має патент на корисну модель «Спосіб виділення грибка *Malassezia* у собак», свідоцтво «Удосконалення системи профілактичних та терапевтичних заходів за дисемінованих форм дерматофітозів»; результати роботи впроваджені в освітній процес Державного біотехнологічного університету та у виробництво. Аспірант взяв участь у шести міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. В результаті перевірки матеріалів дисертаційної роботи Чуприна М.І. не виявлено ознак плагіату, фабрикації та фальсифікації.

Аналіз структури і змісту дисертації. У вступі в стислій формі викладено актуальність теми, зв'язок з науковими програмами, мету і завдання досліджень, наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, особистий внесок здобувача, апробацію результатів дисертації, публікації.

Розділ 1. «Огляд літератури» складається з 7 підрозділів, у яких висвітлено сучасний стан проблеми щодо дерматофітій собак, їх епізоотології, етіології, клінічних проявів, методів діагностики та лікування.

Розділ 2. «Матеріали та методи досліджень» представляють використані в роботі методи епізоотологічних, клінічних, лабораторних та статистичних досліджень. Цікавою вважаємо спробу кількісної оцінки у балах інтенсивності клінічних проявів захворювання, що спрощує аналіз динаміки клінічного стану тварин впродовж лікування і дає можливість статистично обробити результати дослідження. Важливим є представлення розроблених схем диференційної діагностики та схем лікування асоційованих дерматофітій.

Розділ 3. «Результати власних досліджень» містить 4 підрозділи і детально висвітлює вивчення епізоотологічних особливостей дерматофітій собак, особливості їх перебігу та клінічних проявів, проведення порівняльних досліджень щодо ефективності обраних схем терапії з урахуванням фізіологічного стану та форми перебігу захворювання.

Розділ 4. «Аналіз та узагальнення результатів досліджень» з критичної точки зору висвітлює результати власних досліджень, їх інтерпретацію та порівняння з даними сучасної наукової літератури щодо епізоотології, клінічного прояву, діагностики і лікування асоційованих дерматофітій собак.

Висновки сформульовано у логічній послідовності відповідно до мети та поставлених завдань, вони повністю відображають зміст проведених досліджень і підтверджують досягнення автором поставленої мети.

Дискусійні, критичні зауваження та запитання до здобувача.

Перелік зауважень до дисертаційної роботи

1. На наш погляд, у дисертації недостатньо чітко окреслено поняття «вторинні дерматофітози» та «асоційований перебіг дерматофітозів», бо автор використовує обидва терміни для визначення досліджуваної патології.

2. Дискусійним є методичний підхід до мікроскопічних та культуральних досліджень. Це стосується використання набору фарб Лейкодіф 200 для забарвлення мазків грибів-збудників, а також живильного середовища Dermakit для культивування грибів як роду *Malassezia*, так і роду *Alternaria*. Якщо такі методики використані вперше, треба відобразити це в розділі «Новизна наукових досліджень» або вказати на джерела літератури, де вказані методи вже апробовані. В методиці дослідження є посилання на наукову роботу, яка не відображена в списку літератури.

3. В розділі «Власні дослідження» використовується термін «латентний перебіг» по відношенню до характеристики тварин з клінічними ознаками захворювання, що є некоректним. В роботі є обговорення механізму дії використовуваних препаратів, але це не є предметом дослідження; фармакологічна характеристика спрею Скін Гард подана в тексті двічі.

4. У висновках є нечіткі або невдалі вирази, які не відображають представлені результати, наприклад: «велика кількість випадків», посилання на фактори, які впливають на патогенез захворювання, але вплив цих факторів в роботі не вивчався (стреси, обмеження доступу до сонячного світла, вплив високої температури, недостатній догляд, відновлення природної опірності і гомеостазу).

5. Є мовностилістичні та друкарські помилки тексту. Приклади невдалих виразів: «науково-вмотивований» замість «науково-обґрунтований», «булавоподібної форми» замість «булавоподібної», «виліковування» замість «одужання», «препарат володіє властивістю» замість «препарат має властивість», «самостійна форма хвороби» замість «моноінфекція», «зростання шерсті» замість «ріст шерсті»; «виділені грибки у хворих собак» замість «грибки, виділені від хворих собак», «хвороби протікали» замість «мали перебіг» і т.ін. В окремих таблицях є неспівпадіння даних, наведених в графах, з сумарними даними та обчисленими відсотками.

Подані нами зауваження не знижують загальної наукової та практичної цінності роботи, однак їх усунення є необхідними для підвищення рівня доказовості, наукової коректності та відповідності сучасним вимогам до дисертаційних досліджень.

Питання до здобувача:

1. Що включає бібліосемантичний метод дослідження?
2. Який сенс Ви вкладаєте в терміни «вторинні» та «асоційовані» інфекції?
3. Які методи ідентифікації патогенних грибів описані в науковій літературі та які з них Ви використали в своїй роботі?
4. В ході статистичної обробки Ви використали критерії Манна-Уїтні та Вілкоксона. Чим ці сучасні методи відрізняються від використовуваного раніше критерію Стьюдента?
5. За виявлення ускладнюючих етіологічних факторів (бактерії, членистоногі, гельмінти) які додаткові методи терапії Ви використовували?

Загальний висновок на дисертацію. Дисертація оформлена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.) та повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р. та № 502 від 19.05.2023 р.). Враховуючи актуальність теми роботи, її наукову новизну, обсяг проведених експериментальних та клінічних досліджень та їх високий методичний рівень, теоретичну й практичну цінність, науково-кваліфікаційний рівень і аналіз одержаних результатів, їх апробацію та висвітлення, належне оформлення дисертації, обґрунтованість висновків і пропозицій, відповідність спеціальності 211–Ветеринарна медицина вважаємо, що дисертаційна робота ЧУПРИНИ Миколи Івановича на тему «Вторинні дерматофітози собак (маласезіоз, альтернаріоз): епізоотологія, диференційна діагностика, особливості лікування асоційованих форм мікозів», є завершеною науковою працею, яка має вагоме теоретичне і практичне значення для ветеринарної медицини.

Рецензент:

доцент кафедри епізоотології
і мікробіології Державного
біотехнологічного університету,
кандидат ветеринарних наук

Галина Ігорівна Гарагуля